

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปี 2551 ผู้วิจัยได้มีโอกาสได้เดินทางเยี่ยมชมชุมชนทางไกลได้พบว่าชุมชนมีความลำบากในการประกอบอาชีพ และยังเป็นพื้นที่ทางไกล จากการบอกเล่าให้คณะของผู้วิจัยทราบถึงความเป็นอยู่ของชุมชนและการทำอาชีพโดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรม การทำไร่เลื่อนลอยหรือที่ชุมชนเรียก การทำไร่หมุนเวียนตามวิถีชุมชนซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการทำลายป่าเพื่อทำไร่ผู้วิจัยจึงแนะนำให้ปลูกกาแฟ เพราะว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน ผู้วิจัยและจึงมีแนวคิดในการส่งเสริมให้ชุมชนทางไกลปลูกกาแฟ และเป็นผู้จัดหาพันธุ์กาแฟให้ชุมชนนำไปปลูก เริ่มจากพื้นที่บ้านขุนต้นหมู่ที่ 4 ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดในปี 2555

ผู้วิจัยมีโอกาสได้เข้ามาศึกษาในสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน มหาวิทยาลัยชีวิตและได้ทำโครงการอาชีพ คือ โครงการพัฒนารุรกิจกาแฟคั่วของข้าพเจ้าและได้ทำโรงคั่วเล็กๆในบ้านเช่า ในชุมชนหนองพึ่ง ตำบลหนองพึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่เพื่อทำ การแปรรูปกาแฟคั่ว กาแฟคั่วบด ในการรองรับผลผลิตของชุมชนในกลุ่มเครือข่าย และได้ขยายเครือข่ายด้านการผลิตกาแฟในชุมชนบ้านแม่มอญ หมู่ 2 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายและมีการจำหน่ายสินค้าให้กับกลุ่มลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ปัญหาคือชุมชนผู้ปลูกกาแฟยังขาดการควบคุมคุณภาพการผลิตกาแฟยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันทำให้เกิดปัญหากาแฟที่ไม่มีความชัดเจนและรสชาติที่ไม่โดดเด่นทำให้กาแฟมีรสชาติที่ไม่สม่ำเสมอในการผลิตกาแฟการผลิตกาแฟต้องมีความสม่ำเสมอในกระบวนการผลิตและ มีเอกลักษณ์

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาการพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตกาแฟ ไทย คอฟฟี่ วิชั่น ให้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแก้ไข ปัญหาด้านอาชีพให้กับชุมชนในด้านการปลูกกาแฟให้เป็นอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัวและเป็นการสร้างโอกาสให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีอาชีพมีรายได้ที่มั่นคงและมีอาชีพที่ยั่งยืนไม่ทำลายป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ตาม วิถีชุมชนได้อย่างลงตัวและมีความมั่นคง ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชน กระบวนการผลิตกาแฟ ไทยคอฟฟี่วิชั่นอย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อศึกษากิจกรรมการสร้างเครือข่ายกระบวนการผลิตกาแฟไทยคอฟฟี่วิชั่นอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาพื้นที่กลุ่มผู้ปลูกและผลิตกาแฟในเครือข่าย ผู้ผลิตกาแฟไทย คอฟฟี่ วิชั่น และด้านประชากร ศึกษาประชากรที่ประกอบอาชีพปลูกกาแฟจำนวน 14 คน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านขุนต้น หมู่ที่ 4 ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัด เชียงใหม่และ บ้านแม่มอญ หมู่ 2 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย รวมทั้ง และกลุ่มผู้แปรรูปกาแฟจำนวน 3 คน ที่อยู่ในชุมชนบ้านหนองพึ่ง ตำบลหนองพึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเครือข่ายผู้ผลิตกาแฟ ไทย คอฟฟี่ วิชั่น

แนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

- บริบทชุมชน
- การปลูกกาแฟ
- กระบวนการผลิตกาแฟที่มีมาตรฐานและเป็นมิตรต่อ

กิจกรรมการสร้างเครือข่าย กระบวนการผลิตกาแฟอย่างยั่งยืน

- (1) การสร้าง ความสัมพันธ์เครือข่าย
- (2) การเสริมสร้าง กระบวนการผลิต
- (3) การแปรรูปผลิตภัณฑ์
- (4) การสร้างตลาด

วิธีวิจัยดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) งานวิจัยให้ชัดเจนตามลำดับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (qualitative Analysis) เพื่อให้ทราบสภาพทั่วไปของปัญหาการผลิตกาแฟ และแนวทางการพัฒนากาแฟไทย คอฟฟี่ วิชชั่น การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ แบบกรอบกระบวนการผลิต และกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์การพึ่งพาด้วยตนเองกับกลุ่มเครือข่ายเป้าหมายในชุมชนผู้ปลูกและผลิตกาแฟ

สรุปผลและอภิปราย

ทำให้ทราบ บริบทชุมชนของพื้นที่ผลิตกาแฟมีภูมิประเทศที่ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1200-1400 เมตรพื้นที่ของชุมชน มีความเหมาะสมในการปลูกกาแฟ เป็นป่าต้นน้ำ การปลูกพืชควรร

การวิจัยยังทำให้เกิดกิจกรรมการสร้างเครือข่าย กระบวนการผลิตกาแฟอย่างมีประสิทธิภาพ ยังมีผลให้ผลิตกาแฟที่มีคุณภาพและสม่ำเสมอเพื่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืนต่ออาชีพ การผลิตกาแฟอย่างต่อเนื่องและเป็นอาชีพที่มั่นคงและเข้มแข็งให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ชุมชนและ ไทยคอฟฟี่ วิชชั่นควรมีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายกระบวนการผลิตกาแฟในรูปแบบวิสาหกิจ ชุมชนในชุมชน บ้านขุนตื้นหมู่ที่ 4 ตำบลสบโขง อำเภอมก๋อย จังหวัด เชียงใหม่ และบ้านแม่มอญ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1.2 ชุมชนและ ไทยคอฟฟี่ วิชชั่นควรมีการส่งเสริมการปลูกกาแฟแบบอนุรักษ์ป่าธรรมชาติ ในชุมชนบ้านขุนตื้นหมู่ที่ 4 ตำบลสบโขง อำเภอมก๋อย จังหวัด เชียงใหม่ บ้านแม่มอญ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แทนการทำเกษตรเชิงเดี่ยวในชุมชนให้มากขึ้นเพื่อช่วยลดการทำลายป่า

1.3 ชุมชนและ ไทยคอฟฟี่ วิชชั่นควรมีการจัดทำกองทุนเครือข่ายกระบวนการผลิตกาแฟ ไทย คอฟฟี่วิชชั่น เพื่อเป็นกองทุนเพื่อการผลิตกาแฟ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ไทยคอฟฟี่ วิชชั่นควรมีการวิจัยการจัดตั้งกองทุน ชุมชนในชุมชน บ้านขุนตื้นหมู่ที่ 4 ตำบลสบโขง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และบ้านแม่มอญ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2.2 ไทยคอฟฟี่ วิชชั่น และชุมชน ควรมีการศึกษาการปลูกพืชผสมผสานในแปลงสวนกาแฟในชุมชนบ้านขุนตื้นหมู่ที่ 4 ตำบลสบโขง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ บ้านแม่มอญ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แทนการทำเกษตรเชิงเดี่ยวในชุมชนเพื่อช่วยลดการทำลายป่าและสร้างความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ชวลิต กอสัมพันธ์.(2555). การปลูกและการผลิตกาแฟอาราบิก้า. พิมพ์ครั้งแรก.วนิดาการพิมพ์.อำเภอ เมือง จังหวัด เชียงใหม่:สถาบันพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.

ปานแก้วตา ชนทบัณฑิต และ ธนวัฒน์ ช่างสาร.(2553). คัมภีร์ธุรกิจกาแฟ รวยด้วยกาแฟ. ฉบับ ปรับปรุง.บริษัท ส.เอเชียเพรส(1989)จำกัด.

ประเวศ วัช.(2541). ประชาคมตำบล. กรุงเทพฯ: สำนักงานพิมพ์มติชน.

เสรี พงศ์พิศ.(2555). เครือข่าย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.

PCTA

สถาบัน NSTDA

มูลนิธิหมู่บ้าน VILLAGE FOUNDATION